

Representantforslag nr. 18

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Oddvar Hallset Reiakvam, Ib Thomsen og Jørund Rytman

Dokument nr. 8:18 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Oddvar Hallset Reiakvam, Ib Thomsen og Jørund Rytman om å utrede konsekvensene av å gjøre kommuner og fylkeskommuner regnskapspliktige etter regnskapsloven

Til Stortinget

BAKGRUNN

Landets innbyggere bør få best mulig offentlige tjenester for skattepengene sine, og dette forutsetter høy effektivitet i kommunal sektor. Forslagsstillerne ønsker derfor å bruke den kompetansen og effektiviteten som finnes i privat sektor innenfor det offentlige, og dette kan bare gjøres gjennom en markedsorientert politikk med virkemidler som stykkpris, konkurranseutsetting, fritt brukervalg og utfordringsrett. Disse velprøvde effektiviseringsvirkemidlene forutsetter imidlertid at prisene man regner seg frem til i kommunal og privat sektor er sammenlignbare, noe som er svært vanskelig å gjennomføre i praksis når kommuner og fylkeskommuner fører regnskap etter andre prinsipper enn virksomheter i privat sektor. Mens bedrifter i privat sektor for eksempel har resultatorienterte regnskap der kostnadene periodiseres fullt ut, kan kommunal sektor ikke periodisere kostnader på samme måte. Dette innebærer blant annet at kommunal sektor ikke har avskrivninger med resultatmessige konsekvenser, og at man dermed ikke får synliggjort kostnadene ved dårlig vedlikehold av kommunale bygg og kommunal infrastruktur.

Forslagsstillerne tror fraværet av periodiseringer med resultatmessige konsekvenser i norske kommuner bidrar til lav prioritering av vedlikehold av egen bygningsmasse. En nyere undersøkelse fra Multiconsult og PricewaterhouseCoopers dokumenterer at det

vil koste 142 mrd. kroner å sette alle kommunale bygninger i stand, og 94 mrd. kroner hvis man aksepterer litt dårligere standard. Fremskrittspartiet setter derfor i sitt alternative statsbudsjett for 2009 av 3 mrd. kroner i øremerkede midler knyttet til vedlikehold av kommunale bygninger og kommunal infrastruktur, men det er etter forslagsstillerne mening enda viktigere å endre systemene slik at så store vedlikeholdsetterslep blir mindre sannsynlige i fremtiden.

Forslagsstillerne mener dessuten at det vil være en stor fordel hvis kommunene får normale balanseoppstillinger slik at kommunen til enhver tid har oversikt over eiendeler, egenkapital og gjeld. Telemarksforskning-Bø har på oppdrag fra KS laget rapporten "Formuesbevaring, kapitalkostnader og resultatbegreper – et underlag for å vurdere endringer i kommuneregnskapet". Bakgrunnen for rapporten var at KS ønsket å belyse behandlingen av kapitalkostnader i kommuneregnskapet. Rapporten konkluderer blant annet med at dagens regime primært er utarbeidet for å ivareta bevilgningskontroll og belyse utviklingen i arbeidskapital, og at regelverket ut ifra et formuesbevaringsperspektiv bør justeres. Rapporten tar imidlertid ikke stilling til om endringer bør foretas innenfor dagens regelverk, for eksempel gjennom justeringer av forskriftsregelverket, eller om et fundamentalt regnskapsmessig regimeskifte er nødvendig. Forslagsstillerne mener regimeskifte er veien å gå, siden man allerede har et meget godt regelverk som ivaretar formuesbevaringsperspektivet i privat sektor, og at dette regelverket kan utvides til å omfatte kommunale virksomheter.

Forslagsstillerne vil minne om at administrerende direktør Olav Ulleren i KS på spørsmål fra stortingsrepresentant Ib Thomsen under høringen i Stortingets kommunal- og forvaltningskomité den 30. oktober 2008 uttalte følgende om hvordan KS ser for seg nye

regnskapsendringer og muligheter for avskrivninger i kommunene:

"Det som er bekymringen, og det som kommer veldig tydelig fram gjennom evalueringen og vurderingen ifra de som hadde oppdrag i sin tid, er jo at det ligger ikke incentiver nok i dagens system til å verken vedlikeholde eller å rasjonalisere i forhold til arealbruken. Så er det dette med å frem kapitalslitet med det som ligger i bruken av arealet, og det fremkommer ikke med dagens ordning. I tillegg kommer de vanskelige og kompliserte øvelsene med å forklare omgivelsene at kommunene må klare seg med 3% netto driftsresultat. Så hvis vi korrigerer det med kapitalslit som går til bruk av arealer, så er vi jo langt lavere enn det. Så, svaret på det er at vi ønsker i første omgang en utprøving av regnskapsregler tilsvarende de som er i norske helseforetak og i næringslivet. Sverige har innført en slik ordning, og Danmark planlegger det. Så vi mener at vi burde ha godt belegg for det, ikke minst med den rapporten som nå er gjort."

Forslagsstillerne ønsker i første omgang at Regjeringen utreder konsekvensene av å gjøre kommuner og fylkeskommuner regnskapspliktige etter regnskapsloven, og har tidligere fremmet et relatert forslag i Dokument nr. 8:13 (2006–2007) om skjerpede krav til revisorers uavhengighet i kommunal sektor. En konsekvens av forslaget ville ha vært at kommuner og fylkeskommuner ble regnskapspliktige etter regnskapsloven, og at kommunal sektor derved hadde fått resultatorienterte regnskap. Forslaget om uavhengig revisjon fikk kun Fremskrittspartiets egne stemmer, mens Venstre og Høyre fremmet et alternativt forslag som ivaretok noe av det forslagsstillerne ønsket å oppnå.

Forslagsstillerne har dessuten fremmet forslag om å utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgifts-

regelverket i Dokument nr. 8:84 (2006–2007) jf. Innst. S. nr. 71 (2007–2008). Forslaget ville ha gjort det langt enklere for kommunene å føre en markedsorientert politikk med utfordringsrett, stykkpris og konkurranseutsetting. Kommunene ville dessuten ha måttet benytte seg av internfakturerings og prising av kommunale tjenester i langt større grad enn i dag, og dette hadde vært et betydelig skritt i retning av likebehandling av kommunal og privat virksomhet. Det er viktig å understreke at forslaget kun tok for seg hvem som skal omfattes av merverdiavgiftsregelverket, og ikke selve momskompensasjonsordningen. Forslaget fikk kun Fremskrittspartiets stemmer, men Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble enige om et forslag til en ordning som nøytraliserer merverdiavgiftsbelastningen for helseforetakene og statsforvaltningen.

Forslagsstillerne vil samtidig vise til at Fremskrittspartiet og Høyre i Innst. S. nr. 307 (2000–2001) og Innst. O. nr. 82 (1999–2000) fremmet forslag om å utrede en omlegging av regnskapsprinsippet for kommuneregnskapet i retning av en resultatorientert regnskaps- og budsjettføring. Den enorme økningen i vedlikeholdsetterlepet i kommunal sektor tilsier at forslaget er minst like relevant i dag.

FORSLAG

Forslagsstillerne vil på denne bakgrunn fremme følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen utrede konsekvensene av å gjøre kommuner og fylkeskommuner regnskapspliktige etter regnskapsloven.

26. november 2008